

**YDINTIEDOT TIETOJÄRJESTELMISSÄ
MISSÄ MENNÄÄN?**

Kauko Hartikainen

**Sähköiset tietojärjestelmät - apu vai uhka
terveydenhuollossa?
STAS ry:n seminaari 6.11.2008**

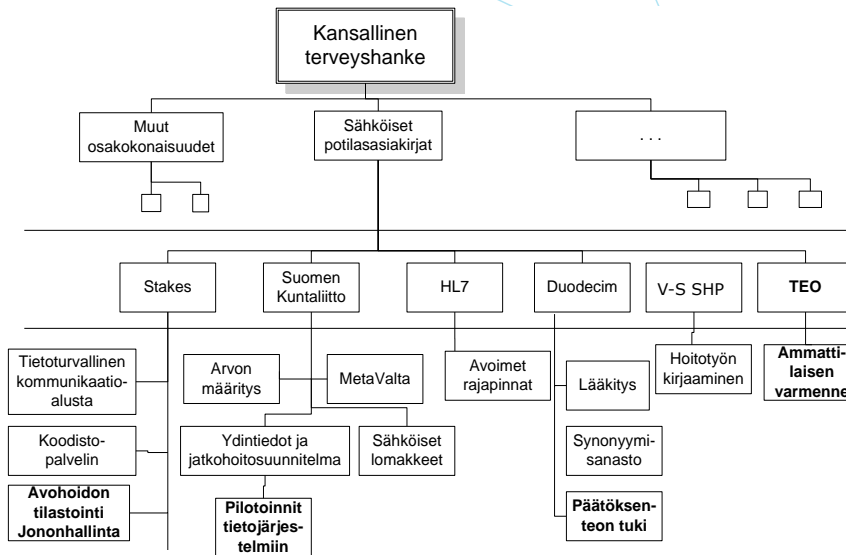

**PAPERINEN ARKISTO SORTUU DIGITAALISEN
VALLANKUMOUKSEN MYÖTÄ!**

Kansallinen linjaus

- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä:
 - Kaikkien julkisen terveydenhuollon yksiköiden on liityttävä kansalliseen Kelan ylläpitämään sähköiseen potilaskertomusarkistoon viimeistään 31.3.2011
- Tavoitteena tietojen yhteiskäyttö ja asianmukainen säilytys
 - Luovutus toimintayksiköiden välillä
 - Asiakkaiden tiedonsaanti
- Edellyttää
 - Ohjeistusta
 - Valtakunnallista arkkitehtuuria ja yhteisiä pelisääntöjä
 - Järjestelmien sisällöllistä, teknistä, toiminnallista ja tietoturvatua yhteensovittamista

Kansallisen terveyshankkeen määrittelytyö 2003 - 2007

Miksi tietoa kannattaa strukturoida?

- Kertaalleen kirjattua rakenteista tietoa voidaan hyödyntää erilaisissa käyttötarkoituksissa ilman uudelleenkirjaamista tai muuntamista
 - oleellisen tiedon hakeminen helpottuu
 - tiedoista voidaan koota erilaisia tietokokonaisuuksia
 - tiedon hyödyntäminen esimerkiksi läheteissä, hoitopalautteissa ja sähköisissä resepteissä
 - tiedon hyödyntäminen omassa organisaatiossa, alueellisesti, kansallisesti
 - kliinisen päätöksenteon tuen liittäminen esimerkiksi hoitosuositukset
 - yhteinen ymmärrys tiedosta (semantiikka)
 - tiedon vakio arkistointimuoto

Opas ydintietojen, otsikoiden ja näkymien toteuttaminen sähköisessä potilaskertomuksessa (31.1.2007)
www.stm.fi

K. Hartikainen 6.11.2008

5

Tiedon strukturointi

- Kertaalleen kirjattua rakenteista tietoa voidaan hyödyntää erilaisissa käyttötarkoituksissa ilman uudelleenkirjaamista tai muuntamista
- Tieto yhdenmukaista -> poimittava järjestelmästä
 - Hyödynnettävä yhtenäisiä luokituksia (koodistopalvelu)
- Yhteinen ymmärrettävyys
- kliininen päätöksenteon tuki mm. hoitosuositukset
- Moniammatillinen kirjaaminen ja hyödyntäminen
 - Kuka kirjaa ja minne (ilman tuplakirjausta)
 - Oikeudet kirjata (käytännöt yhtenäistettävä!)
- Järjestelmien yhteentoimivuus ja kansallinen arkisto
- Vähimmäistaso hyödyntää yhteisesti sovittuja otsikoita

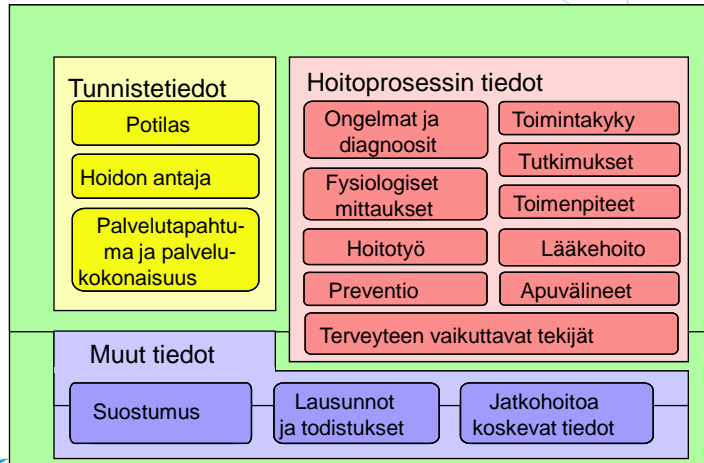
Opas ydintietojen, otsikoiden ja näkymien toteuttaminen sähköisessä potilaskertomuksessa (31.1.2007) www.stm.fi

K. Hartikainen 6.11.2008

6

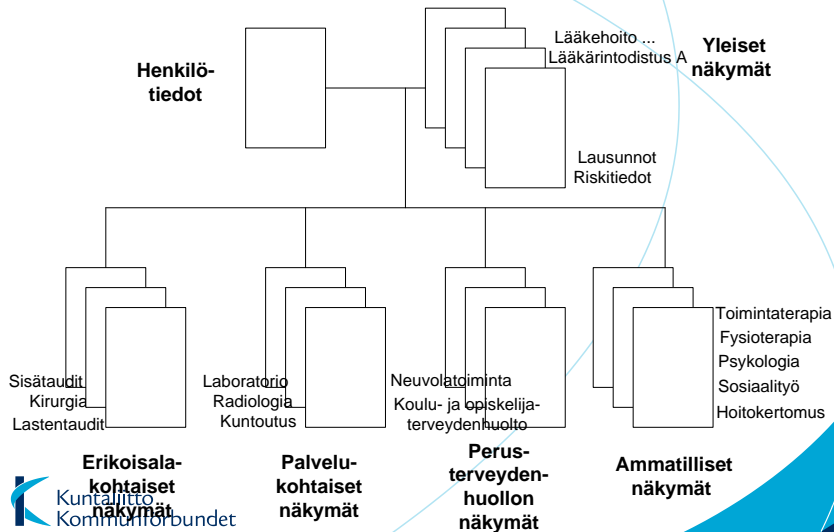
Ydintiedot - Yhteisesti sovitut rakenteiset tiedot

Sähköisen potilaskertomuksen rakenne

- Näkymä
- Hoito prosessin vaihe
 - Otsikko
 - Ydintiedot
 - Eri osa-alueiden rakenteiset tiedot lasten ja nuorten kasvu ja kehitys, suun terveydenhuolto, työterveys, psykiatria, keuhkosairaudet, päivystys ja ensihoito, äitiyshuolto jne...
 - vapaamuotoinen teksti

Näkymät (tietokokonaisuudet)

9

Otsikot

Jäsentää ja sitoo tekstin asiayhteyteen
Auttaa hahmottamaan mitä asioita tekstissä käsitellään
Kertomustekstin karkean tason rakenteistaminen

- Apuvälineet
- Diagnoosi
- Esitiedot (anamneesi)
- Fysiologiset mittaukset
- Hoidon tarve
- Hoidon syy
- Hoidon tavoitteet
- Hoidon tulokset
- Hoitoisuus
- Hoitopalaute
- Hoitotyön toiminnot
- Jatkohoidon järjestämistä koskevat tiedot
- Konsultaatio
- Kuntoutus
- Lausunnot
- Loppuarvio
- Lääkehoito
- Nykytila (status)
- Ongelmat
- Preventio
- Riskitiedot
- Terveystarkastus
- Terveysteen vaikuttavat tekijät
- Testaus- ja arviointitulokset
- Toimenpiteet
- Toimintakyky
- Tutkimukset
- Väliarvio
- Yhteenvedo

Rakenteisuuden edut

Potilastietojärjestelmien ja potilasasiakirjojen tietorakenteet sekä tiedon luokittelu

- tietorakenteiden tulee mahdollistaa sähköisten potilasasiakirjojen käyttö, luovuttaminen, säilytys ja suojaaminen
- tiedot tulee voida rajata potilasasiakirjojen tietorakenteiden avulla vain kyseisen palvelutapahtuman kannalta tarpeellisiin tietoihin
- terveydenhuollon palveluntajan tulee luokitella tietojen käytön kannalta erityisen arkaluonteiset asiakirjat ja potilastiedot erillisvahvistusvaatimuksella suojattaviin tietoihin
- Keskeistä luokittelussa:
 - Palvelutapahtuma
 - Palvelukokonaisuus

Asiakkaan rooli kasvaa

- Kerää tietoa portaaleista
- Tuottaa terveystietojaan ammattilaisten käyttöön
- Toimii aktiivisena osapuolena (mm. ajanvaraus)
- Valvoo tietojensa käyttöä (rajattu oikeus lokitietoihin)
- Hyödyntää tietoa ammattilaisilta ja myös suoraan kertomuksesta

- Edellyttää entistä selkeämpää kirjaamista ja korrekkeja maallikolle ymmärrettäviä ilmaisuja
- Miten huolehditaan kriittisten tietojen asianmukainen välittäminen potilaalle? (vastuu klinikoilla)

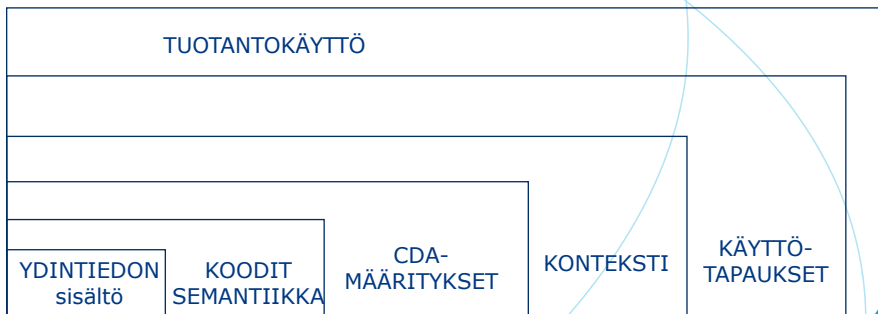
Miten määritykset viedään ohjelmistoihin?

Hankeklusterit 2005-2008

Proxit – Effica (TietoEnator)
Pegasos (Logica)
Yo-sairaalat – Uranus (Logica)
Pohjois-Suomi – Esko
Mediatri (Mediconsult)
Graafinen Finstar (Logica)
Abilita (Abilita)
HoiData - Hoitotyön hanke

Lopputulokseen monen vaiheen kautta

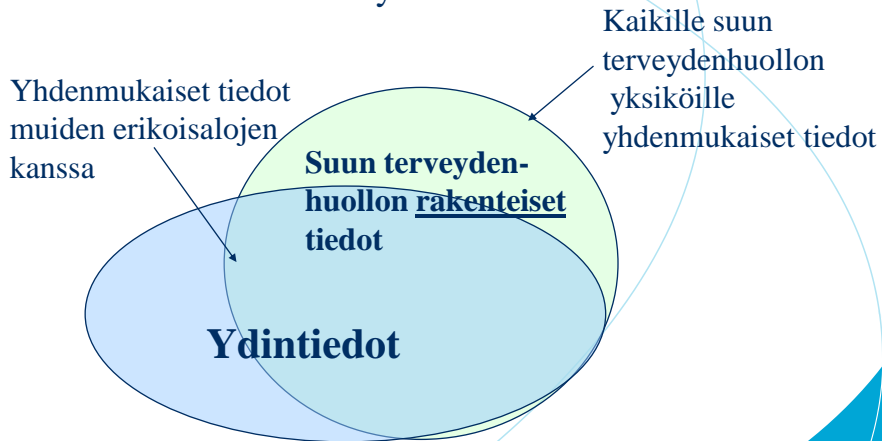

Ydintietojen kirjaamisen taso 2007

Ydintieto	Rakenteinen ja luokitusten mukainen kirjaaminen tai niiden puuttuessa otsikkotason rakenteisuus
Ongelmat ja diagnoosit: Riskitiedot, diagnoosit ja hoidon syy	Luokitusten mukaan
Terveysteen vaikuttavat tekijät	Otsikkotason rakenteisuus (CDA -määritys puuttuu), hyödyntäen AUDIT, Fagerström, liikkumisresepti
Fysiologiset mittaukset Pituus, paino, verenpaine, syke, lämpö	Rakenteinen kirjaaminen
Hoitotyö	Rakenteisesti ja luokitusten mukaan
Tutkimukset	Rakenteisesti ja luokitusten mukaan
Toimenpiteet	Rakenteisesti ja luokitusten mukaan
Lääkehoito	Rakenteisesti ja luokitusten mukaan
Preventio: rokotus	Rakenteisesti ja luokitusten mukaan (CDA -määritys puuttuu)
Lausunnot	Yleinen CDA R2 todistus/ lausunto/ lomake rakenne, koodistoina lomakkeiden tietokentät
Toimintakyky	Otsikkotason rakenteisuus
Apuvälineet	Rakenteisesti ja luokitusten mukaan
Palvelutapahtuman yhteenveto	Otsikkotason rakenteisuus
Jatkohoidon järjestämistä koskevat tiedot	Rakenteisesti ja luokitusten mukaan
Elinluovutuskortti	Yleinen CDA R2 todistus/ lausunto/ lomake rakenne, koodistoina lomakkeiden tietokentät
Hoitotahto	
Suostumus	

Eri järjestelmistä syntyvien potilaskertomustietojen yhteiskäyttö

Esimerkki: suun terveydenhuolto

Kirjaamisen tarkkuus ja tehokkuus paranevat tietojärjestelmien avulla

Hanketoimisto

- Kansallisten arkistopalveluiden käyttöönoton tukeminen
 - Yhtenäinen toteutustapa (monistaminen)
 - Ohjaus, tuki, koulutus
- Tiedottaminen
- Yhteinen sopiminen, hankintakäytännöt yhtenäisiksi
- Yhteistyössä STM:n, Kelan, TEO:n ja Stakesin kanssa
- Rekrytoitava riittävä osaaminen (5 henkeä)
- Kuntaliiton 3-vuotinen projekti, joka päättyy toiminnan vakiintumiseen